

MAATILARAKENTAMISEN JA KONEHANKINTOJEN TUKEMINEN

Maatilarakentamisen ja maatalouden konehankintojen tuilla valtio pyrkii edistämään maatalouden rakennekehitystä ja tätä kautta maatilojen tulotasoa. Tukiin liittyvät mahdolliset kohdentumisongelmat tulivat esiin aiemmin tehdyn rakennekehitystarkastuksen yhteydessä. Kyseisen tarkastuksen jälkiseurannassa tehtyjen havaintojen perusteella tarkastusvirasto päätti arvioida rakentamis- ja konehankintatukien tehokkuutta, vaikuttavuutta ja valvontajärjestelmän toimivuutta.

Tarkastuksen perusteella erityisesti viljankuivureiden tuen kohdentumisessa on havaittavissa tehottomuutta. Arviolta kolmannes tuesta kohdentuu tuotteiden myyjille korkeampina hintoina. Myös kotieläinrakennusten tuesta pieni osa kohdentuu tarvikemyyjille. Näissä hintavaikutukset ovat kuitenkin olleet marginaalisia.

Rakentamistukien vaikuttavuutta arvioitiin epäsuorasti arvioimalla rakentamismäärien vaikutuksia maataloustuloon. Arvioinnissa käytettiin kuntatason paneeliaineistoa. Analyysin perusteella maatilarakentamisella ei ole juurikaan ollut vaikutuksia maataloustuloihin. Tämä saattaa johtua siitä, että investoinnit ovat kasvattaneet tilojen tuotantokustannuksia enemmän kuin kokonaistuottoa.

Tarkastuksen perusteella tuettujen rakennushankkeiden valvonta on jäänyt liiaksi kuntien rakennustarkastajien vastuulle. Kuntiin on muodostunut hyvinkin erilaisia valvontakäytäntöjä, jotka eräissä tapauksissa ovat jopa rakennuslalla yleisesti hyväksytyjen käytäntöjen vastaisia.

Tuettujen hankkeiden toteutuneita kustannuksia ei seurata systemaattisesti. EU-osarahoitteisissa hankkeissa tarkastetaan tositteet toteutuneista kustannuksista, mutta kansallisesti rahoitetuissa hankkeissa tositteita ei tarvitse esittää. Jälkimmäiset muodostavat suurimman osan tuetusta maatilarakentamisesta.

Tarkastuksen perusteella tarkastusvirasto on katsonut, että jatkossa valtion aluehallinnon tulisi ottaa suurempi vastuu tuettujen maatilarakennushankkeiden valvonnasta. Kaikki tuet tulisi maksaa toteutuneiden rakennuskustannusten perusteella. Ministeriön laatimat hyväksyttävät yksikkökustannukset ovat hyvä apukeino tukien myöntämisessä, mutta näissä tulisi nykyistä paremmin ottaa huomioon rakennuskustannusten alueellinen vaihtelu. Maa- ja metsätalousministeriön tulisi myös arvioida tukien vaikutavuutta.